

ارزیابی و تعیین خسارت وسایل نقلیه موتورزی زمینی

حمیدرضا عزیز

(عضو هیئت علمی دانشگاه و کارشناس رسمی دادگستری)

دانشگاه علوم انتظامی امین

ارزیابی و تعیین خسارت وسایل نقلیه موتوری زمینی

مؤلف: حمید رضا عزیزی

ناشر: دانشگاه علوم انتظامی امین

اماد سازی کتاب: معاونت آموزش دانشگاه علوم انتظامی امین

چاپ اول: ۱۳۹۴

شمارگان: ۱۰۰۰ نسخه

قیمت: ۳۱۰ ریال

لیتوگرافی، چاپ و صحافی:

نشانی دانشگاه: تهران، ایران، خیابان همت غرب - دانشگاه علوم انتظامی امین - ۴۸۹۳۱۲۹۳

عنوان قراردادی :	ایران، قوانین و احکام
عنوان و نام پدیدآور :	Iran. Laws, etc
مشخصات نشر :	تهران : دانشگاه علوم انتظامی امین، ۱۳۹۲
مشخصات ظاهری :	۴۴۷: تصویر؛ وزیری
شابک :	۹۸۷-۶۰۰-۳۶۳-۰۷۱-۰
وضعیت فهرست نویسی :	فیا
موضوع :	مسئولیت ناشی از حوادث رانندگی - ایران
موضوع :	خسارت
موضوع :	وسایل نقلیه موتوری
شناسه افزوده :	عزیزی، حمیدرضا، ۱۳۴۴ -
رده بندی کنگره :	۱۳۹۴ ۲۸۷/۸۴۹KMH
رده بندی دیویی :	۵۵۰.۳۲۲/۳۴۶
شماره کتابشناسی ملی :	۳۹۱۰۹۴۶

فهرست

بخش اول (ارزیابی)

۱	اهداف ارزیابی
۲	عمر مفید در وسایل نقلیه
۵	اوراق کردن
۱۰	ارتباط ارزیابی وسیله نقلیه با اصالت آن
۱۰	نقش اصالت مشخصات خودرو در نقل و انتقال آن
۱۴	تعریف اصالت
۱۶	عواملی که موجب تغییر قیمت و ارزیابی وسایل نقلیه می شود
۱۷	هزینه های جانبی مؤثر در قیمت وسایل نقلیه
۲۱	چگونگی آزمایش وسیله نقلیه دست دوم برای ارزیابی
۲۹	قانون حمایت از حقوق مصرف کنندگان خودرو
۳۲	عواملی که موجب تغییر در قیمت وسایل می شود
۳۷	منابع و ضوابط قیمت گذاری وسایل نقلیه زمین
۳۸	ضوابط تعیین قیمت و پیش فروش خودرو در ایران
۳۹	تعیین درصد استهلاک
۴۰	مبانی و معیارهای فنی کسر (افت) قیمت
۴۶	قانون اجرای احکام مدنی مصوب ۱۳۵۶ در رابطه با ارزیابی
۴۸	پیوست ها
۴۸	سؤالات بخش اول

بخش دوم (تعیین خسارت)

۴۹	تعریف خسارت
۵۰	تعریف مسئولیت مدنی
۵۱	مواردی از قانون و احکام مصوب در رابطه با تعیین خسارت
۵۱	منابع قانونی تعیین خسارات وارده به وسایل نقلیه زمین
۵۱	قانون خسارت ناشی از تصادفات رانندگی مصوب دی ماه ۱۳۴۵
۵۲	ماده ۴ آیین نامه اجرایی قانون بیمه اجباری مسئولیت مدنی دارندگان وسایل نقلیه موتوری
	زمینی مصوب ۱۳۴۷/۱۲/۲۸

۵۳	تأمین دلیل
۵۴	مطالبه خسارت و اجبار به انجام تعهد قانون
۵۵	راهنمای دریافت خسارت توسط زیاندیدگان
۶۰	سؤالات بخش دوم

بخش سوم- فصل اول: اطلاعات فنی پایه در ارزیابی وسایل نقلیه زمینی

۶۲	تعاریف
۶۸	۱. ماشین آلات عملیات خاکی
۱۰۲	جوابیل و انواع آن
۱۰۳	آشنایی با انواع جرثقیل
۱۰۷	تراکتور و انواع آن
۱۰۹	طبقه‌بندی انواع تراکتور
۱۱۳	ساختمان برف رو (اسنو موبیل)
۱۱۴	غلنگ‌ها
۱۱۶	انواع غلنگ‌ها
۱۱۹	کمیابین
۱۲۰	لیفتراک
۱۲۱	ماشین آلات حمل و نقل
۱۲۹	برخی برندهای معروف کامیون
۱۳۹	دسته‌بندی و معرفی رده‌های مختلف اتوبوس‌ها
۱۵۲	برخی از انواع سواری و وانت تولید داخل و خارج
۱۶۰	استاندارد و کدهای شناسایی خودروهای
۱۶۱	ویژگی‌های استانداردها
۱۶۸	VIN در برخی کشورها و محصولات آنها
۱۷۴	DNA یک اتومبیل
۱۷۵	نکاتی در مورد شماره سریال وسایل نقلیه عمرانی
۱۷۷	پلاکت اطلاعات وسیله و شماره سریال
۱۷۹	کلاس‌بندی خودروهای حمل سرنشین
۱۸۶	تقسیم‌بندی خودروهای شخصی براساس فرم ظاهری
۱۸۷	تقسیم‌بندی خودروها براساس اندازه و کاربرد

۲۰۶	سؤالات بخش سوم فصل اول
	بخش سوم فصل دوم
۲۰۷	مراحل تولید خودرو
۲۱۳	انواع شناسی و بدنه
۲۱۶	اتاق
۲۱۸	ورق‌های پوششی (پانل‌ها)
۲۱۹	آشنایی با سیستم تعلیق خودرو
۲۲۴	بررسی مجموعه رتور ملی
۲۳۵	گیرش اتوماتیک
۲۳۶	شناخت مولفه‌های موتور
۲۳۷	کیسه‌های هوا
۲۳۹	سیستم‌های پایداری
۲۴۰	سیستم‌های فرمان
۲۴۲	سیستم‌های ضدسرقت
۲۴۳	سیستم‌های تهویه مطبوع
۲۴۵	سیستم‌های صوتی، تصویری و مولتی مدیا
۲۴۶	علائم استاندارد کشورها
۲۴۹	آپشن‌های دیگر خودرو
۲۵۰	سیستم روشنایی
۲۵۱	نایر
۲۵۲	امکانات دیگر
۲۵۵	استانداردها و کدهای شناسایی وسایل نقلیه زمینی
۲۵۶	شماره شناسی و NCAP
۲۵۸	شکستن کد
۲۵۹	آشنایی با سیستم‌های ایمنی خودرو
۲۶۲	سیستم‌های امنیتی
۲۶۶	انواع رنگ‌ها در صنایع خودروسازی
۲۷۱	شیشه‌های خودرو
۲۷۷	آخرین فناوری‌های ایمنی خودرو

۲۸۱	مصرف سوخت و معیارهای زیست محیطی
۲۸۷	آشنایی با اصطلاحات موتاز
۲۹۰	همه چیز در مورد طبقه‌بندی خودروهای سواری
۲۹۲	اصطلاحات و اطلاعات فنی متفرقه
۲۹۶	معرفی سازمان و چگونگی ستاره ایمنی
۳۰۱	آشنایی با تیپ‌های ۲۰۶ اس‌دی
۳۰۶	مجموعه خانواده‌های موتور ملی
۳۱۵	آشنایی با اتومبیل‌های کلاسیک
۳۱۹	روش‌های نام‌گذاری خودروها در جهان
۳۲۰	سوالات بخش سوم فصل دوم
	بخش چهارم (موتورسیکلت و دوچرخه)
۳۲۳	بررسی مشخصات فنی
۳۲۷	اقداماتی که تا تحول یک موتور گیرد عبارتند از:
۳۲۸	تغییرات مشخصات فنی
۳۳۶	انواع موتورسیکلت
۳۵۳	انواع دوچرخه
۳۶۰	سوالات بخش چهارم
	بخش پنجم
	(آشنایی با واژه‌ها، اصطلاحات خودرویی، معرفی منابع و مأخذ)
۳۹۲	لغت نامه
۴۱۷	آشنایی با واژه‌های جهانی و نام‌های برون مرزی و بین‌المللی
۴۲۳	معرفی برخی سایت‌های مرتبط خودرویی
۴۲۶	سوالات بخش پنجم
۴۳۱	منابع و مأخذ

فهرست جداول

۸	سن فرسودگی خودروها مصوبه هیئت وزیران	جدول شماره ۱
۹	جدول هیئت وزیران با تغییرات بعدی	جدول شماره ۲
۴۲	مبانی کسر قیمت براساس وضعیت بدنه و قطعات و رنگ	جدول شماره ۳
۴۶	مبانی کسر قیمت بر اساس مدل خودرو	جدول شماره ۴
۱۵۶	اسامی تعدادی از سازندگان ماشین آلات عملیات خاکی معروف دنیا	جدول شماره ۵
۱۵۸	اسامی تعدادی از سازندگان ماشین آلات حمل و نقل	جدول شماره ۶
۱۵۸	اسامی تعدادی از سازندگان تربلی و تانکر	جدول شماره ۷
۱۵۹	اسامی تعدادی از سازندگان تجهیزات بتن و آسفالت	جدول شماره ۸
۱۶۳	حروه - مشخصه وزن خودرو	جدول شماره ۹
۱۶۳	رعایت استاندارد دستیابی در انواع خودروها	جدول شماره ۱۰
۱۶۴	تطابق حروه با سایر رلید	جدول شماره ۱۱
۱۶۵	معرف کاراکتر روف اعداد در خودروها	جدول شماره ۱۲
۱۶۶	تطابق مقدار واقعی با مقدار عددی	جدول شماره ۱۳
۱۶۶	مقادیر عددی در ضریب ارزش رپو	جدول شماره ۱۴
۱۷۰	اجزاء تشکیل دهنده VIN	جدول شماره ۱۵
۱۷۱	مناطق WMI	جدول شماره ۱۶
۱۷۳	لیست های رایج WMI	جدول شماره ۱۷
۱۷۸	محل مشخصات فنی برخی وسایل نقلیه عمری	جدول شماره ۱۸
۲۲۸	مشخصات فنی سه نمونه از موتورهای ملی	جدول شماره ۱۹
۲۴۸	استاندارد اتحادیه اروپا برای انواع آلاینده گی (سواری سبک)	جدول شماره ۲۰
۲۹۰	طبقه بندی کلی خودروهای سواری	جدول شماره ۲۱
۲۹۱	طبقه بندی خودروها براساس وزن خالص	جدول شماره ۲۲
۲۹۱	طبقه بندی خودروها براساس ظرفیت اتاق	جدول شماره ۲۳

پیش گفتار

کتاب حاضر تلاشی است در خصوص برنامه ریزی صورت گرفته در تهیه و تدوین متون درسی منسجم و به روز شده گروه دانشکده راهور دانشگاه علوم انتظامی ناجا که پیش از آن با موضوع ارزیابی و تعیین خسارت در قالب کتاب تهیه نشده بود. وجود جزوات درسی به همت برخی از اساتید گرانقدر و چاپ کتابی با عنوان *ارزیابی وسائط نقلیه* توسط جمعی از اساتید به صورت آزاد و خارج از حوزه دانشگاه علوم انتظامی از تلاش هایی است که در این زمینه انجام شده بود. با قبول تکلیف گردآوری و تدوین کتاب منطبق بر سرفصل های درسی برای دانشجویان، تلاشم تدوین کتابی مرجع با موضوع یادشده بود که با بهره گیری از زحمات تنی چند از اساتید و استفاده از مفاد و مستندات قانونی و تجربیات حقیق صورت گرفت.

در فیل بندی کتاب علاوه بر سرفصل های اصلی و مورد نظر گروه برای تدریس دو واحد تلاش شده است در سرفصل های لازم مورد نیاز یک کارشناس نیز در آن لحاظ شود از این رو فصل های سه تا شش به عنوان مأمول اطلاعات تکمیلی لازم و ملزوم فصول اصلی بودند. در مبحث ارزیابی و تعیین خسارت تقدیم می شود که در فصل سه در دو بخش مجزای اول و دوم به صورت اطلاعات پایه و تکمیلی و فصل چهارم اطلاعات منبسط به موتورسیکلت و دوچرخه که انواعی از وسایل نقلیه زمینی محسوب و قطعاً کارشناسان با استناد به اطلاعات کافی برای ارزیابی و تعیین خسارت آنها را داشته باشد تقدیم میگردد. همچنین در فصل پنج برخی اطلاعات و روش های لازم و مورد نیاز یک کارشناس برای ارزیابی و در فصل شش ابزارهایی برای برداشتن بیشتر موضوعات به منظور دستیابی کارشناسان به منابع معتبر ذکر شده است.

با وجود تلاش وسیعی که در گردآوری و تدوین این مجموعه به عمل آمده است، بدون شک نقایص نوشتاری و نگارشی و محتوایی آن از چشم متخصصان و صاحب نظران پوشیده نخواهد ماند. بنابراین تقاضا می کنم نظرات ارزنده خود را به آدرس الکترونیکی Hamid. R. ^Zizi@44@gmail. Com ارسال فرمایید تا در چاپ های بعدی اصلاح شود. هم چنین انتشار این کتاب از نظرات و تجارب اساتید گرانقدر تیمسار استیقای و جناب سرهنگ جلایر و به ویژه جناب سرهنگ فرشاد علاوه بر منابع منسوب به ایشان به عنوان داور استفاده شده است که از این عزیزان تشکر می کنم. همچنین از راهنمایی و تجارب ناظر و استاد محترم جناب سرهنگ روشنی استفاده شده است که از وی تقدیر و تشکر می کنم.

بحث ارزیابی و تعیین خسارت وسایل نقلیه زمینی تاریخچه‌ای قبل از به وجود آمدن پلیس راهنمایی و رانندگی دارد و هر کدام عنوان و امری جدا از یکدیگر هستند. به عبارت دیگر ارزیابی وسایل نقلیه موتوری زمینی زمانی تحقق پیدا می‌کند که مرجعی رسمی یا غیر رسمی اعم از دولتی و غیر دولتی، حقیقی یا حقوقی به دنبال قیمت‌گذاری مالی معین از دسته وسایل نقلیه موتوری زمینی به جهانی از اختلاف بر سر قیمت، ارزش‌گذاری برای مزایده یا مناقصه یا غیره باشد و تعیین خسارت زمانی تحقق پیدا می‌کند که مرجعی رسمی یا غیر رسمی، حقیقی یا حقوقی و دولتی یا غیر دولتی تقاضا کند خسارت بره ناشی از حادثه یا فعل یا ترک فعلی عمدی به وسیله‌ای از دسته وسایل نقلیه موتوری زمینی منظور از اختلاف و احقاق حق قانونی و پیگیری در مراجع قانونی و قضایی یا غیره تعیین شود.

بر اساس شرح وظایف محوله به پلیس راهور نیروی انتظامی و همچنین اختیارات کارشناسان خبره و منتخب محاکم قضایی نظیر کارشناسان رسمی دادگستری افسران پلیس موظف هستند از صحت تصادف بازدید کنند و مکلف هستند راجع به راننده و حادثه را بر اساس موازین قانونی و عرف تعیین کنند. همچنین کارشناسان خبره منتخب محاکم هستند خسارت وارده به موضوع ارجاعی از مراجع قضایی نظیر قرار تأمین دلیل را ارزیابی و تعیین کنند.

به نظر می‌رسد در حال حاضر جز اندکی از جامعه افسران پلیس راهور و اساتید در کسوت کارشناسان رسمی اغلب همکاران نادانسته و بدون توجه به مسئولیت قانونی، دستورالعمل‌ها و قیمت‌ها، اقدام به ارزیابی و تعیین خسارت بدون پشتوانه علمی قانونی و عرفی می‌کنند که باعث می‌شود حقوق طرفین دعوی و خواهان تضییع شود. همچنین تلاطم‌های اخیر ازاد شده است اختلاف آرا تشدید شود و طرفین از حق و عدالت در صدور نظریه‌های ارزیابی و تعیین خسارت دور شوند.

بدیهی است همه ما اعم از افسران پلیس راهور ناجا و کارشناسان منتخب مراجع و محاکم وظیفه داریم به منظور تحقق بخشی به شرح وظایف محوله همواره در به دست آوردن آخرین اطلاعات و ابزار علمی برای کارشناسی نزدیک به عدالت کوشا باشیم و تلاش وافر کنیم.